

Lekcja 12

Plany i marzenia

www.coslychac.pl

Matura, matura i matura. W kółko tylko ta matura. I „Ucz się pilnie, bo nie zdasz, a jak nie zdasz, to nie pójdziesz na studia!” Czasami mam już ochotę krzyknąć, że najwyżej obleję i trudno. Ciekawe, co by wtedy zrobili. Ale tak naprawdę trochę byłoby mi szkoda, gdybym nie zdał... W gruncie rzeczy chcę iść na studia. Nawet już wiem, na jakie! Dlatego muszę się do tej matury porządnie przygotować. Tylko to ciągle gadanie nauczycieli i rodziców mnie denerwuje. Jakby uważali, że bez ich gładzenia nie dam sobie rady. Poza tym czasami już zwyczajnie nie mam siły. Koniec roku coraz bliżej, więc widzę tylko książki i zeszyty. Nawet na spotkania z kumplami za często nie wychodzę, bo wszyscy jesteśmy w takiej samej sytuacji. I tylko tak sobie myślę, że fajnie by było, gdyby ktoś znalazł jakiś sposób, żeby nauka sama wchodziła do głowy, bez tego całego czytania i powtarzania. Najlepiej w czasie snu - zasypiasz, a rano już wszystko wiesz. Albo tabletki jakieś - łykasz pigułkę z matematyką i rozwiązujesz każde zadanie! Ech... marzenia ściętej głowy. Póki co muszę się uczyć tradycyjnymi metodami...

Skomentuj

@follow

Udostępnij

Porozmawiajmy

1. Co planujesz robić po ukończeniu szkoły?
2. Czy twoje plany są zgodne z tym, czego naprawdę chcesz?
3. O czym marzysz?
4. Czego potrzebujesz, aby twoje marzenie się spełniło?
5. Czym różnią się marzenia od planów?

Warto marzyć

Sprawdź czy rozumiesz

mieć, spełniać, realizować (co?) marzenia / marzyć (o czym?) o szczęściu / marzyciel, marzycielka
marzycielski / wymarzony / marzenie spełnia się, ziszcasię / spełniło się, / ziściło się

plany mieć, tworzyć, obmyślać / planować /zaplanować (co?) / planowanie (czego?) wyjazdu
planowany (co?) wyjazd / zrealizować, wykonać plan

I. Proszę odpowiednio połączyć wypowiedzi z kolumny I z wypowiedziami z kolumny II.

Wywiad z Ewą Kosińską, psychologiem i terapeutą.

0	Co to są marzenia?	A	Wielu rzeczy. Marzą o wspaniałych wyczynach lub zabawkach. To daje im nadzieję, że każde jutro będzie lepsze. Marzą o zawodach czasem zupełnie odrealnionych. Ale dzięki tym marzeniom mogą się rozwijać, sięgać wyżej niż codzienna rzeczywistość. To nic, że sięgają tam tylko w marzeniach. Kiedyś te marzenia mogą stać się realnymi poczynaniami. Gdyby wielcy wynalazcy nie marzyli, to nie mielibyśmy żarówki, samolotów, telewizji, komputerów i wielu innych zdobyczy cywilizacji.
1	Jak powstaje marzenie?	B	Jeśli wystarczy nam oddawanie się marzeniom, ale nie będą one na tyle ważne, aby motywować nas do działania, mogą stać się ucieczką od życia. Ale tak się dzieje tylko w przypadku ludzi niedojrzałych. Dla nich wygodniejsze jest siedzenie w fotelu i wyobrażanie sobie, że działają, choć nie robią nic.
2	Jedni mówią, że marzenia utrzymują nas przy życiu. Inni, że są dla życia pożywieniem.	C	Aby oderwać się od problemów, aby uwierzyć, że mogą zaistnieć - znów lub wreszcie - piękne chwile w naszym życiu. Marzymy, aby dać sobie prawo do szczęścia, radości. Jeśli chcemy coś osiągnąć, musimy marzyć, bo to od marzeń zaczyna się wytyczanie celów. Osoby, które nie pozwalają sobie na marzenia ograniczają swoje życie do codziennej rutyny. Narzekają, że jest nudno, że nic dobrego ich nie spotyka. Nie wiedzą, czego chcieliby jeszcze dokonać, nie widzą możliwości poprawy swojego losu. Nie chcą dostrzec, że marzenia ubarwiają codzienność i czynią każdy dzień fascynującym.

3	Czego pragną dzieci?	D	Nie ma marzeń mądrych i głupich. Są osiągalne i nieosiągalne. Jeśli marzymy o czymś z założenia nieosiągalnym, nie będziemy rozczarowani, że się nie udało, ale możemy mieć przyjemność z bujania w obłokach. Natomiast wygórowane marzenia, które się nie spełnią, mogą frustrować. Byłabym natomiast ostrożna w nazywaniu niektórych marzeń dziwnymi. Każde z nich odnosi się przecież do bardzo osobistych, indywidualnych pragnień człowieka. Nietuzinkowe było na przykład marzenie Jasia Meli, który zdobył oba bieguny ziemi mimo, że w wyniku porażenia prądem stracił rękę i nogę.
4	A jaką rolę odgrywają marzenia w życiu seniorów?	E	Nie czekać na dobrą wróżkę. Działać. Warto też pamiętać, że na miejscu marzenia, które się spełniło, powinno pojawić się następne, które wypełni pustkę. Zanim jednak zaczniemy pracować nad precyzowaniem swoich pragnień, warto mieć w pamięci pewne chińskie przysłowie, które brzmi mniej więcej tak: "Bywa, że Bóg karze nas, pozwalając osiągnąć to, o czym marzymy".
5	Po co marzymy?	F	Działa to mniej więcej tak: chciałabym zobaczyć jakieś egzotyczne miejsce na świecie. Rozmyślałam o nim, tworzę sobie w głowie wyobrażenie tego miejsca. I chcę swoje marzenie spełnić. Pragnienie wyjazdu połączone z wyobrażeniem, a więc moje marzenie, staje się motywacją do podjęcia działań. A jeśli czegoś bardzo chcemy, nawet najbardziej szalone marzenie, może się ziścić.
6	Czy bywają złe marzenia?	G	Przede wszystkim warto zastanowić się, czy będzie nam przyjemnie, gdy marzenie uda się zrealizować. Jeśli uznamy, że tak, że będziemy wtedy zadowoleni, a nawet dumni z siebie, zaczniemy się zastanawiać, jak je spełnić. W ten sposób wchodzimy w etap planowania, który również daje energię do życia. Niechęć, maruderstwo, lenistwo, niewiara w powodzenie są zabójcze dla marzeń. Namawiam, żeby przyjrzeć się aktywności osób w zaawansowanym wieku. Ludzie ci nierzadko spełniają marzenia, na które nie mieli czasu, prowadząc aktywne życie zawodowe. Śpiewają, tańczą, wędrują po górach - nareszcie żyją pełnią swoich pragnień, realizują swoje młodzieńcze ideały i cieszą się obecnością innych marzycieli. Są dowodem na to, że w żadnym wieku nie powinniśmy rezygnować z marzeń. Nawet z tych, które nigdy się nie spełnią.
7	Czy marzenia mogą demobilizować?	H	Ludziom starszym zwykle dokuczają choroby, doskwiera im samotność. Pragnąc zdrowia, marząc o prawdziwym przyjacielu, potrafią się mobilizować do działań pomagających te pragnienia zrealizować, nawet jeśli udaje się to w niewielkim stopniu. Poszukają więc tańszej apteki, zdecydują się na konsultacje z lekarzem, będą bardziej życzliwi dla innych. I tu znów wspomnę o nadziei. Jeśli marzeniom nie towarzyszy nadzieja, że mogą się one zrealizować, to może pojawić się zgorzknienie i niechęć.

8	Czy zna pani przykłady głupich, albo dziwnych marzeń, które się spełniły?	I	Najprościej określić je można jako rozmyślania o rzeczach przyjemnych i wyobrażenia naszych pragnień, oczekiwań, potrzeb. Jednak marzenia to także odwrócenie uwagi od aktualnej sytuacji, to odległe fantazje, w których zapominamy o codzienności. Marzenia pojawiają się głównie wtedy, gdy ludzie są odprężeni albo zajęci nudnym lub mechanicznym zadaniem. Często marzymy również na chwilę przed zaśnięciem.
9	Jak zatem postępować, by marzenia stały się inspiracją dla naszego życia?	J	Mówiąc o marzeniach, zwykle mamy na myśli coś dobrego, pozytywnego, inspirującego do działania. Marzenia mają więc wydźwięk pozytywny, są pragnieniami, ale tymi przyjemnymi, wywołującymi chęć życia. Jeśli niosą negatywne emocje, mówimy raczej o złych pragnieniach wywołujących na przykład uczucia złości, zawiści itp. Jeśli ktoś pragnie czyjś nieszczęścia, to trudno powiedzieć, że marzy o zgubie danej osoby, raczej tej zguby pragnie.
10	Niemal przy każdej okazji życzymy sobie spełnienia marzeń. Co zatem robić, by marzenia się spełniały?	K	Tak to już jest, że dopóki czegoś pragniemy i mamy nadzieję na zrealizowanie tego pragnienia, chce nam się żyć. Niektórzy lekarze uważają wręcz, że człowiek żyje tak długo, jak długo potrafi marzyć o zrealizowaniu pragnień, niekoniecznie związanych ze zdrowiem. Człowiek marzy właściwie do późnej starości. Tyle tylko, że z wiekiem treść marzeń ulega zmianie.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I										

II. Proszę wysłuchać 7 wypowiedzi na temat planów i marzeń, a następnie do każdej z nich dopasować zdanie podsumowujące jej treść zgodnie z podanym przykładem.

- A. Marzenia - cele - plany.
- B. Dzięki marzeniom następuje postęp.
- C. Zagrożenia płynące z marzeń.
- D. Dobrze jest marzyć!
- E. Życie bez planu nie ma sensu.
- F. Cel musi być możliwy do realizacji.
- G. Marzenia są ucieczką od rzeczywistości.

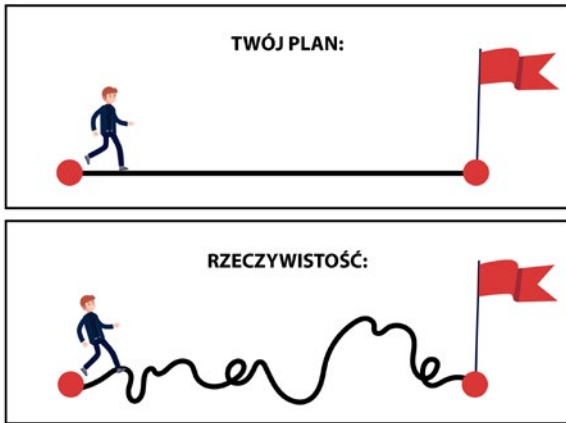

Anna	Marek	Darek	Karolina	Marta	Sebastian	Natalia
F						

III. Na podstawie poniższych materiałów proszę przygotować wypowiedź na temat realizowania marzeń i planów.

Plan: coś, co potem wygląda absolutnie inaczej.

Julian Tuwim
(1894-1953)

Aspiracje i plany młodzieży

I. Proszę uzupełnić tekst wyrazami podanymi w ramce.

 aspiracji / utrzymywaniu się / połowy / państwowej / założyć / kariery / kontynuować / wyjazd
 zainteresowaniami / pomoc / wyniki / łączyć / miłość / rodzinne / władzy

Z ostatniego badania Centrum Badania Opinii Społecznych dotyczącego **aspiracji**⁰, dążeń i planów życiowych młodzieży wynika, że dla niemal .....¹ badanych najważniejsza w życiu jest .....² i przyjaźń. 42% z nich ceni najbardziej udane życie .....³, natomiast 40% pracę, która będzie zgodna z ich .....⁴. Zrobienie .....⁵ jest istotne dla 34% uczniów szkół średnich, bogate życie towarzyskie dla 17%, a .....⁶ innym dla 12%. Co ciekawe, tylko 2% badanej młodzieży najbardziej zależy na zdobyciu .....⁷ politycznej.

Interesująco kształtują się również .....⁸ badania planów życiowych uczniów kończących szkołę średnią. 30% z nich zamierza .....⁹ naukę na studiach i skupić się wyłącznie na tym. 27% badanych chce .....¹⁰ studiowanie z pracą.

11 % planuje .....¹¹ za granicę na stałe lub na dłuższy czas, natomiast 10% myśli o pracy w .....¹² lub prywatnej firmie. Własną firmę pragnie .....¹³ 6% uczniów, a tylko 2% twierdzi, że zajmie się gospodarstwem rolnym. Natomiast o założeniu rodziny i .....¹⁴ z zarobków współmałżonka myśli zaledwie 0,3% badanej młodzieży.

II. Proszę dopasować zdjęcia do wypowiedzi.

<p>0 <i>Po zadaniu matury zamierzam oczywiście pójść na studia. Myślę o farmacji, bo apteki zawsze będą potrzebne. Od chorób nie można uciec, więc lekarstwa nigdy nie staną się zbędne. Dlatego uważam, że gdy skończę te studia, bez problemu znajdę zatrudnienie. Oczywiście najpierw będę pracowała w czyjejś aptece, aby zdobyć odpowiednie doświadczenie, ale potem planuję otworzyć własną.</i></p>	<p>A </p>
<p>1 <i>Moją pasją jest sport i z nim wiążę swoją przyszłość. Lubię biegać, szczególnie na długie dystanse, dlatego zawsze osiągałem wysokie miejsca w maratonach. Wielokrotnie brałem też udział w turniejach tenisa stołowego i mogę się pochwalić kilkoma medalami. Dlatego chcę iść na studia na AWF, będę mógł łączyć przyjemne z pożytecznym.</i></p>	<p>B </p>

2	<p>W tym momencie najbardziej zależy mi na tym, żeby zostać ratownikiem GOPR w grupie Bieszczadzkiej. Od dziecka lubiłem chodzić po górach, znam je więc dobrze. Jazdę na nartach też opanowałem już dawno. Obecnie chodzę na kurs pierwszej pomocy. Czekam jeszcze egzamin dla kandydatów, potem dwuletni staż, a następnie egzamin I stopnia, który podobno jest bardzo trudny. Zostanie zawodowym ratownikiem wcale nie jest łatwe i szybkie!</p>	C	
3	<p>Co będę robił po skończeniu szkoły? Wyjadę za granicę. Mój wujek mieszka w Anglii, więc nie będę miał żadnych problemów z mieszkaniem i wyżywieniem, a pracę znajdę już sobie sam. Zdaję sobie sprawę z tego, że na początku nie będzie to nic ambitnego, ale co z tego? Praca ma przynosić pieniądze, a nie satysfakcję, a tam zarobię znacznie więcej niż tutaj.</p>	D	
4	<p>A ja nie wiem, co będę robić. Nie mam planów, nie zależy mi szczególnie na studiach, na spędzaniu całego dnia w pracy również. Najchętniej wybrałabym się w daleką podróż. Marzy mi się zwiedzanie świata, choć nie wiem, czy mi się uda. Problemem nie są pieniądze, bo można podróżować tanio, można też dorabiać gdzieś po drodze, a mnie na luksusach nie zależy. Problemem jest moja rodzina, która nie chce pogodzić się z moimi marzeniami. Nie wiem, może pójdę na jakiegokolwiek studia, żeby tylko dali mi spokój, a po roku rzucę wszystko i jednak wyjadę...</p>	E	
5	<p>Lubię rysować i jestem w tym niezła, ale nigdy nie czułam się artystką. Malowanie obrazów to jednak nie moja bajka. Dlatego nie wybieram się na ASP, tylko myślę o grafice komputerowej. Trochę już się tym zajmuję, ale jako amator, a zależy mi na zdobyciu profesjonalnych umiejętności. Dlatego planuję studia, choć zamierzam łączyć je z pracą, najlepiej związaną z zawodem. Moim marzeniem jest projektowanie grafiki do gier komputerowych. Sądzę, że prędzej czy później uda mi się je zrealizować.</p>	F	
6	<p>Od dziecka marzyłam o tym, żeby zostać weterynarzem. W moim domu zawsze były zwierzęta, więc zęby i sierść w niczym mi nie przeszkadzają. Wiem, jak należy postępować z psami czy kotami, nieobce mi są szczury, a nawet węże. Niejednokrotnie też podawałam swoim zwierzętom lekarstwa. Oczywiście zdaję sobie sprawę, że weterynarz zajmuje się nie tylko zwierzętami domowymi, wiem, że zdarza mu się przeprowadzać różne nieprzyjemne operacje. Muszę przyznać, że nie wiem, czy sobie z tym poradzę, ale zamierzam dać z siebie wszystko.</p>	G	

7	<p>Zawsze uważałam, że trzeba pomagać innym. Dlatego wybieram się na pedagogikę specjalną. Pracowałam już jako wolontariuszka w domu dziecka, więc wiem, że nie będzie to łatwe, ale wiem też, że lubię to robić. Stąd moja decyzja o takich, a nie innych studiach. Oczywiście ze względu na studia nie porzucę wolontariatu. Myślę, że jedno z drugim wspaniale się uzupełnią.</p>	H	
8	<p>Nie wybieram się na studia. Nie chcę marnować czasu. Im szybciej wejdzie się na rynek pracy, tym lepiej. Mam pomysł na własny biznes, choć wiem, że nie założę go od razu. Muszę najpierw zebrać trochę pieniędzy na start, a nie zamierzam zaczynać od kredytu. Dlatego zaraz po skończeniu szkoły idę do pracy. Przez ten czas będę mieszkał z rodzicami, więc na pewno uda mi się odłożyć odpowiednią sumę.</p>	I	
9	<p>Co będę robiła po zdaniu matury? Oczywiście pójdę na studia. Wybrałam ochronę środowiska na AGH w Krakowie. Nie jest to łatwe, bo trzeba dobrze znać biologię, chemię i fizykę, ale zawsze byłam dobra z tych przedmiotów. Poza tym od dłuższego czasu działałam w lokalnym oddziale Greenpeace, bo naprawdę zależy mi naszej planecie. Mamy tylko ją, a zachowujemy się, jakby jej zasoby były nieskończone.</p>	J	
10	<p>Myślę, że założenie rodziny jest ważne, ale lepiej nie robić tego zbyt szybko. Najpierw chcę zdobyć odpowiedni zawód i niezależność finansową. Planuję zdawać do Akademii Teatralnej w Warszawie i zostać aktorką. Wiem, że nie będzie to łatwe, ale mam już pewne doświadczenie, więc myślę, że mi się uda. A plan B? Logistyka. Owszem, jest dość odległa od aktorstwa, ale uważam, że to zawód, w którym również bym się sprawdziła.</p>	K	
11	<p>Zawsze lubiłem gry komputerowe, zwłaszcza w trybie on-line, bo pozwala on grać z innymi, a to jest najfajniejsze. Mam swoją drużynę i powoli zdobywamy kolejne osiągnięcia w turniejach. Może nie jesteśmy jeszcze sławni, ale znani, a pewnego dnia zdobędziemy mistrzostwo. Uważam, że e-sport ma przed sobą wielką przyszłość i zamierzam to w pełni wykorzystać.</p>	L	

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Będziesz moją panią

I. Proszę wysłuchać nagrania i uzupełnić luki w tekście piosenki.

Słowa: Marek Grechuta
Muzyka: Marek Grechuta
Wykonanie: Marek Grechuta
Inny tytuł piosenki: *Marzenia*

Będziesz zbierać⁰ kwiaty,
Będziesz się .....¹,
Będziesz .....² gwiazdy,
Będziesz na mnie .....³,

I ty właśnie ty będziesz moją damą!
I ty tylko ty będziesz moją panią!

Będą ci grały .....⁴ lipowe,
Będą śpiewały jarzębinowe,
Drzewa, ...⁵, ptaki wszystkie...

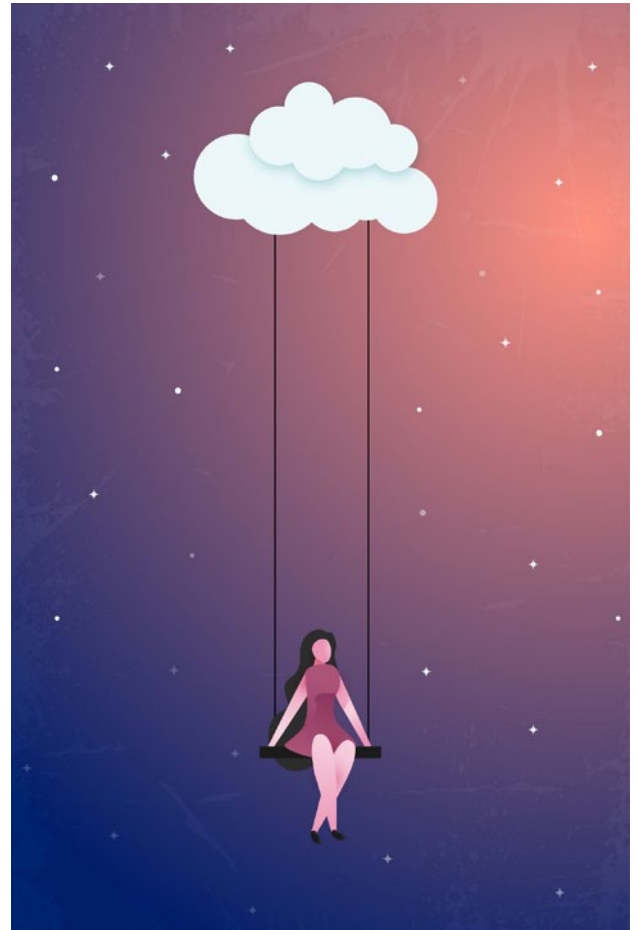
Będę z tobą .....⁶,
Bajki opowiadać,
.....⁷ z pomarańczy,
W twoje dłonie .....⁸!

I ty właśnie ty będziesz moją damą!
I ty tylko ty będziesz moją panią!

Będą ci grały nocą .....⁹,
Wiatry strojone .....¹⁰ i słońcem,
Będą śpiewały, śpiewały bez .....¹¹!

Będziesz miała .....¹²,
Jak wiosenna róża,
Będziesz miała .....¹³,
Jak .....¹⁴ burza!

I ty właśnie ty będziesz moją damą!
I ty tylko ty będziesz moją panią!

Kącik literacki

Bolesław Prus – (1847–1912) naprawdę nazywał się Aleksander Głowacki. Był pisarzem i publicystą okresu pozytywizmu. Studiował matematykę i fizykę, ale ostatecznie został literatem. Angażował się w wiele społecznych przedsięwzięć, m.in. był prezesem Stowarzyszenia Kursów dla Analfabetów Dorosłych, a w testamencie ufundował stypendia dla utalentowanych dzieci pochodzących z ubogich wiejskich rodzin. Do jego najbardziej znanych utworów należą *Lalka*, *Placówka*, *Faraon*.

Lalka – to powieść realistyczna, której akcja rozgrywa się w II połowie XIX wieku. Głównym wątkiem utworu jest nieszczęśliwa miłość bogatego kupca Stanisława Wokulskiego do zubożałej arystokratki Izabeli Łęckiej. Powieść porusza szereg problemów społecznych i pokazuje przekrój ówczesnego społeczeństwa polskiego. Poniższa scena przedstawia pierwsze spotkanie Stanisława Wokulskiego z dalekim kuzynem Izabeli Łęckiej, Julianem Ochockim.

I. Proszę połączyć wyrazy z ich definicjami.

0	<i>forteca</i>	A	dostłownie
1	prawić	B	źródło stałego prądu elektrycznego
2	obwarowany	C	istniejące przepisy, normy, reguły
3	życie salonowe	D	łańcuchy, kajdany
4	ostryga	E	miasto, zamek lub klasztor umocnione fortyfikacjami, niedostępne dla obcych
5	stos elektryczny	F	dobrze umocniony i zabezpieczony przed czymś
6	literalnie	G	czas spędzany na spotkaniach towarzyskich arystokracji
7	impertynent	H	zdobyć kontrolę nad czymś, zapanować nad czymś
8	prawidła	I	mówić
9	okowy	J	wczesna wersja baterii <i>elektrycznej</i>
10	ogniwo	K	małż morski o ciele osłoniętym dwuczęściową muszlą
11	ujarźmić	L	osoba zachowująca się wobec kogoś arogancko, obraźliwie

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
E											

II. Proszę przeczytać fragment *Lalki* Bolesława Prusa, a następnie wykonać zamieszczone pod nim zadania.

Bolesław Prus   *Lalka*, T. 1, rozdz. 11 (fragment)

Wokulski stanął na ulicy.

– Pan zajmuje się fizyką czy chemią?... – spytał zdziwiony.

– Ach, czym ja się nie zajmuję!... – odparł Ochocki. – Fizyką, chemią i technologią... Przecież skończyłem wydział przyrodniczy w uniwersytecie i mechaniczny w politechnice... Zajmuję się wszystkim; czytam i pracuję od rana do nocy, ale – nie robię nic. Udało mi się trochę ulepszyć mikroskop, zbudować jakiś nowy stos elektryczny, jakąś tam lampę...

Wokulski zdumiewał się coraz więcej.

– Więc to pan jest tym Ochockim, wynalazcą?...

– Ja – odparł młody człowiek. – No, ale i cóż to znaczy?... Razem nic. Kiedy pomyślę, że w dwudziestym ósmym roku tylko tyle zrobiłem, ogarnia mnie desperacja. Mam ochotę albo porozbijać swoje laboratorium i utonąć w życiu salonowym, do którego mnie ciągną, albo – trzasnąć sobie w łeb... Ogniwo Ochockiego albo – lampa elektryczna Ochockiego... jakież to głupie!... Rwać się gdzieś od dzieciństwa i utknąć na lampie – to okropne... Dobiegać środka życia i nie znaleźć nawet śladu drogi, po której by się iść chciało – cóż to za rozpacz!... [...] Dużo czytałem, że szczęśliwy jest człowiek, który ma wielkie aspiracje. To kłamstwo. Ja przecież mam niepowszednie pragnienia, które jednak robią mnie śmiesznym i zrażają do mnie najbliższych. Spójrzyj pan na tę ławkę... Tu, w początkach czerwca, około dziesiątej wieczorem, siedzieliśmy z kuzynką Izabelą i z panną Florentyną. Świecił jakiś księżyc i nawet jeszcze śpiewały słowiki. Byłem rozmarzony. Nagle kuzynka odzywa się: „Znasz, kuzynie, astronomię?” – „Trochę.” – „Więc powiedz mi, jaka to gwiazda?” – „Nie wiem – odpowiedziałem – ale to jest pewne, że nigdy nie dostaniemy się na nią. Człowiek jest przykuty do Ziemi jak ostryga do skały...” W tej chwili – ciągnął dalej Ochocki – zbudziła się we mnie moja idea czy mój obłęd... Zapomniałem o pięknej kuzynce, a zacząłem myśleć o machinach latających. A ponieważ myśląc, muszę chodzić, więc wstałem z ławki i bez pożegnania opuściłem kuzynkę!... Na drugi dzień panna Flora nazwała mnie impertynentem, pan Łęcki oryginałem, a kuzynka przez tydzień nie chciała ze mną rozmawiać... I żebym jeszcze co wymyślił; ale nic, literalnie nic, choć byłbym przysiągł, że nim z tego pagórka zejdem do studni, urodzi mi się w głowie przynajmniej ogólny szkic maszyny latającej... Prawda, jakie to głupie?... [...] – Naturalnie – prawil dalej Ochocki – ani słówka nie wspomniałem o tym mojej ciotce, która [...] ma zwyczaj powtarzać: „Kochany Julku, staraj się podobać Izabeli, bo to żona akurat dla ciebie... Mądra i piękna; ona jedna wyleczyłaby cię z twoich przywidzeń...” A ja myślę: co to za żona dla mnie?... Gdyby chociaż mogła być moim pomocnikiem, jeszcze pół biedy... Ale gdzieżby ona dla laboratorium mogła opuścić salon!... Ma rację, to jej właściwe otoczenie; ptak potrzebuje powietrza, ryba wody... [...] Ożeniłbym się z nią, gdybym miał pewność, że już nic w nauce nie zrobię... [...] Kobiety, ważna rzecz. Kochałem się już, zaraz, ileż to?... Cztery... sześć... ze siedem, tak, siedem razy... Zabiera to dużo czasu i napędza desperackie myśli... Głupia rzecz, miłość... Poznajesz, kochasz, cierpisz... Potem jesteś znudzony albo zdradzony... Tak, dwa razy byłem znudzony, a pięć razy zdradzony... [...] A tymczasem gdy raz opanuje człowieka idea, już go nie opuszcza i nie zdradza nigdy...

Położył rękę na ramieniu Wokulskiego i patrząc mu w oczy jakimś rozstrzelonym i rozmarzonym wzrokiem spytał:

– Wszakże pan myślał kiedyś o machinach latających?... Nie o kierowaniu balonami, które są lżejsze od powietrza, bo to błazeństwo, ale – o locie maszyny ciężkiej, napęlnionej i obwarowanej jak pancernik?... Czy pan rozumie, jaki nastąpiłby przewrót w świecie po podobnym wynalazku?... Nie ma fortec, armii, granic...

Bolesław Prus *Lalka*, T. 1, rozdz. 11 (fragment)

Znikają narody, lecz za to w nadziemskich budowlach przychodzą na świat istoty podobne do aniołów lub starożytnych bogów... Już ujarzmiłszy wiatr, ciepło, światło, piorun... Czy więc nie sądzisz pan, że nadeszła pora nam samym wyzwolić się z oków ciężkości?... To idea leżąca dziś w duchu czasu... Inni już pracują nad nią; mnie ona dopiero nasycza, ale od stóp do głów... Co mnie ciotka z jej radami i prawidłami dobrego tonu!... Co mnie żeniaczka, kobiety, a nawet mikroskopy, stosy i lampy elektryczne?... Oszaleję albo... przypnę ludzkości skrzydła...

– A gdybyś pan je nawet przypiął, to co?... – spytał Wokulski.

– Sława, jakiej nie dosięgnął jeszcze żaden człowiek – odparł Ochocki. – To moja żona, to moja kobieta... Bądź pan zdrow, muszę iść...

Ucisnął Wokulskiemu rękę, zbiegł ze wzgórze i zniknął między drzewami.

Proszę zaznaczyć, czy poniższe stwierdzenia są P – prawdziwe, czy F - fałszywe.

		P	F
0	Stanisław Wokulski nie znał wcześniej Juliana Ochockiego.	X	
1	Julian Ochocki jest człowiekiem wykształconym.		
2	Julia Ochocki jest dumny ze swoich naukowych osiągnięć.		
3	Julian Ochocki jest człowiekiem w podeszłym wieku.		
4	Izabela Łęcka pośrednio obudziła w Ochockim nowe marzenie.		
5	Ciotka Ochockiego pragnie, aby ożenił się on z Izabelą Łęcką.		
6	Zdaniem Ochockiego Izabela nie byłaby dla niego dobrą żoną.		
7	Ochocki chce, żeby Izabela porzuciła życie salonowe.		
8	Sensem życia Juliana Ochockiego jest miłość.		
9	Według Ochockiego balony nie są wartościowym osiągnięciem.		
10	Zdaniem Ochockiego tylko maszyna latająca zmieni ludzkość na lepsze.		

III. Proszę odpowiedzieć na pytania.

1. Czy zgadzasz się z tym, jak Julian Ochocki ocenia swoje dokonania? Odpowiedź uzasadnij.
2. Czy zgadzasz się z opinią ciotki, że Ochockiego należy wyleczyć z jego przywidzeń? Dlaczego?
3. Co z marzeń Ochockiego spełniło się w dzisiejszym świecie, a co nie?

Gramatyka

Zdania warunkowe

Zdanie warunkowe to zdanie, które wyraża określony warunek (okoliczność), od którego zależy wykonanie innej czynności. Zdanie podrzędne warunkowe najczęściej łączy się ze zdaniem nadrzędnym za pomocą spójników *jeżeli, jeśli, gdy*, np. :

- *Jeżeli będę miał czas, pójdę do kina.*
- *Jeśli będziesz opuszczał zajęcia, będziesz miał kłopoty z zaliczeniem.*
- *Gdy będę miał pieniądze, kupię samochód.*

W zdaniu warunkowym można użyć trybu przypuszczającego, przekształcając je w następujący sposób:

- Jeżeli zdam wszystkie egzaminy, wyjadę na wakacje. **Gdybym zdał wszystkie egzaminy, wyjechałbym na wakacje.**
- Jeżeli jutro będzie ładna pogoda, wybierzemy się na spacer. **Gdyby jutro była ładna pogoda, wybralibyśmy się na spacer.**

I. Proszę uzupełnić zdania podając 3 możliwe dokończenia.

Przykład:

0. *Gdyby jutro była ładna pogoda,*

- poszedłbym na długi spacer.*
- pojechalibyśmy za miasto.*
- umyłabym wszystkie okna.*

1. *Gdybym dostał się / dostała się na wymarzone studia,*

- .....
- .....
- .....

2. *Gdybyśmy mogli przenosić się w czasie,*

- .....
- .....
- .....

3. *Gdyby ludzie nie mieli marzeń,*

- .....
- .....
- .....

4. *Gdyby w przyszłości wasze plany się zrealizowały,*

- .....
- .....
- .....

5. *Gdyby mógł spełnić jedno swoje marzenie,*

- .....
- .....
- .....

II. Proszę przekształcić zdania na zdania warunkowe, używając trybu przypuszczającego zgodnie z przykładem.

Przykład: Jeżeli będzie ładna pogoda, to pojedziemy na wycieczkę.

Gdyby była ładna pogoda, pojechalibyśmy na wycieczkę.

1. Jeżeli będę bardzo bogaty, nie będę musiał pracować.

.....

2. Jeżeli Dorota zda egzamin na prawo jazdy, będzie mogła kupić samochód.

.....

3. Jeżeli chcecie iść na studia, musicie najpierw zdać maturę.

.....

4. Jeżeli one pójdą dziś do kina, nie zdążą odrobić pracy domowej z matematyki.

.....

5. Jeżeli zostaniemy wieczorem w domu, zagramy w nową grę planszową

.....

6. Jeżeli chcesz nową zabawkę, posprzątaj starannie swój pokój.

.....

7. Jeżeli wszyscy się zgodzą, pojedziemy na trzydniową wycieczkę w góry.

.....

8. Jeżeli spadnie śnieg, wybierzecie się na narty.

.....

9. Jeżeli dziecko lubi słodczy, namówi mamę do ich kupienia.

.....

10. Jeżeli oni chcą iść do teatru, kupią wcześniej bilety.

.....

III. Podane zdania proszę przekształcić zgodnie z podanym przykładem.

Przykład: Znasz niemiecki. Rozumiesz o czym mówią.

Gdybyś znał niemiecki, rozumiałbyś o czym mówią

1. Znamy francuski. Możemy z nimi porozmawiać.

.....

2. Nie mamy pieniędzy. Pożyczysz nam?

.....

3. Proszę was. Pomóżecie mi?

.....

4. Jesteś dyrektorem. Zarabiasz więcej.

.....

5. Pada deszcz. One nie pójdą po zakupy.

.....

6. Dzieci uważają na lekcji. Rozumieją wszystko.

7. Wstaniemy wcześniej. Na pewno zdążymy na pociąg.

8. Przepraszam go. Wybaczył wam.

9. Dziecko będzie grzeczne. Matka zabierze je na lody.

10. Kładę się spać wcześniej. Nie spóźnię się na zajęcia.

IV. Proszę uzupełnić poniższe teksty, używając czasowników podanych w nawiasach w trybie warunkowym.

Przykład: Gdybym miała dużo pieniędzy, (kupić) ..... sobie dom.
Gdybym miała dużo pieniędzy, kupiłabym sobie dom.

1. Gdybym dostała kota, (nazwać) ..... go Filemon. (Być, on) ..... moim najlepszym przyjacielem. Razem z moim bratem (zabierać, my) ..... go do babci na wieś. (Biegać, on) ..... sobie po podwórku, a kury (uciekać) ..... przed nim do kurnika.

2. Gdybym miał pieniądze, (kupić) ..... sobie wielki dom. (Stać, on) ..... nad jeziorem, a dookoła (rosnąć) ..... drzewa. Czy wy nie (chcieć) ..... zamieszkać nad wodą? W takim miejscu na pewno (poczuć) ..... się szczęśliwi.

3. Gdybyś był pilnym studentem, nie (musieć) ..... po raz drugi zdać egzaminu. (Mieć) ..... teraz dużo wolnego czasu a twoi koledzy nie (pójść) ..... sami na dyskotekę. Ja też nie (siedzieć - r. ż.) ..... teraz samotnie przed telewizorem, bo z pewnością (być, my) ..... razem.

Opowiadanie

Opowiadanie to utwór literacki, który pozwala puścić wodze fantazji. Nie znaczy to, że tworzyć je mogą wyłącznie artyści. To jedna z form pisemnych, która często pojawia się w zadaniach szkolnych.

Opowiadania szkolne dzieli się na:

- odtwórcze - gdy opisujemy swoimi słowami przygody bohaterów książek lub filmów,
- twórcze - gdy sami wymyślamy opisywane wydarzenia.

Opowiadanie jest pisane prozą, powinno być krótkie i jednowątkowe. Tak naprawdę może w sobie zawierać inne formy wypowiedzi, na przykład: opis, charakterystykę, streszczenie, sprawozdanie czy pamiętnik. Mogą w nim również występować dialogi.

Opowiadanie ma luźną kompozycję, to znaczy, że przedstawiane wydarzenia nie muszą być ułożone w porządku chronologicznym (od początku do końca), nie muszą też zmierzać do puenty, ale zakończenie powinno być spójne z całością tekstu.

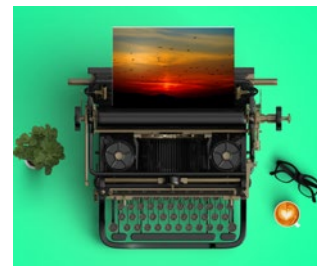
Osoby piszące opowiadania, najczęściej używają czasu przeszłego. Jednak nic nie stoi na przeszkodzie, aby przedstawiane przez nas wydarzenia opisane zostały w czasie przyszłym lub teraźniejszym. Istotne jest tylko to, aby cały tekst został napisany w jednakowym czasie.

Jak w każdym utworze prozatorskim, w opowiadaniu muszą wystąpić: narrator, bohaterowie i fabuła.

- Narrator może być jednym z uczestników wydarzeń (narrację prowadzi się wówczas w 1 os. l. poj. lub 1 os. l. mn.) albo tylko obserwatorem (używa się wówczas 3 os. l. poj.).
- Bohaterem opowiadania może być każdy: człowiek, zwierzę, kosmita, a nawet przedmiot. Decyduje o tym tylko nasza wyobraźnia.
- Fabuła opowiadania również zależna jest od naszej fantazji. Powinna być jednak logiczna i konsekwentna (w ramach przyjętych założeń), aby czytelnik mógł zaakceptować przedstawiony mu ciąg wydarzeń.

Słownictwo przydatne podczas pisania opowiadania

wyrażające następstwo czasowe	określające czas wydarzeń	zwiększające dynamikę
na początku	dawno temu	nagle
najpierw	kilka dni temu	wtem
potem	jakiś czas temu	raptem
później	dawniej	nieoczekiwanie
następnie	niegdyś	znenacka
zaraz	kiedyś	ni stąd, ni zowąd
za minutę	przed (wieloma) laty	niespodziewanie
za chwilę	niedawno	w jednej sekundzie / minucie
po chwili	wczoraj	momentalnie
wreszcie	jutro	natychmiast
wkrótce	za jakiś czas	
na koniec	jakiś czas później	

I. Proszę dokończyć zdania, wymyślając jak najbardziej niezwykłą przyczynę następujących wydarzeń.

1. Adrian spóźnił się na pierwszą lekcję, ponieważ .....

2. Karolina przyjechała do Lublina, chociaż .....

3. Mój młodszy brat dostał jedynkę, a .....

4. Klasowa wycieczka okazała się bardzo udana, pomimo .....

II. Proszę na małej karteczce napisać dowolny wyraz. Następnie wszystkie karteczki należy umieścić w pojemniku i pomieszać. Jedna osoba z klasy losuje 5 karteczek i zapisuje na tablicy wylosowane słowa. Następnie proszę podzielić się na grupy i napisać krótkie opowiadanie, w którym zostaną użyte wszystkie wylosowane słowa.

III. Proszę w parach uzupełnić tabelkę.

temat opowiadania	Dzień, w którym spełniło się moje marzenie.
bohater główny (kim jest?, jak wygląda?, jaki jest? itp.)	
pozostali bohaterowie (kim są, ich charakterystyczne cechy, itp.)	

krótki plan wydarzeń	
rodzaj narracji (pierwszoosobowa, trzecioosobowa, kim jest narrator?)	
czas opisu (przeszły, teraźniejszy, przyszły)	

III. Na podstawie wypełnionej tabelki proszę samodzielnie napisać opowiadanie w jednej z poniższych konwencji:

- a) realistycznej
- b) fantastycznej (s-f lub fantasy)
- c) kryminalnej
- d) horroru

Projekt

Przygotujcie wspólnie projekt pod hasłem: „Marzenia młodzieży a marzenia dorosłych”.

Podzielcie się zadaniami:

- przeprowadźcie ankietę wśród swoich rówieśników i znanych wam dorosłych (np. rodziców, nauczycieli),
- opracujcie wyniki ankiety,
- przygotujcie wystąpienie prezentujące otrzymane przez was wyniki.

